

Advies

Wijzigingsbesluit strategisch basisonderzoek en FWO-Vlaanderen

Brussel, 29 januari 2018

Adviesvraag: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek en het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2007 betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen.

Adviesvrager: Philippe Muyters - Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Ontvangst adviesvraag: 4 januari 2018

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 29 januari 2018

Contactpersoon: Tim Buyse - tbuyse@serv.be

De heer Philippe MUYTERS
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

contactpersoon
Tim Buyse
tbuyse@serv.be

ons kenmerk
SERV_20180129_Wijziging_SBO_FWO_BR_tb

Brussel
29 januari 2018

Wijziging besluiten SBO en financiering FWO

Mijnheer de minister

Naar aanleiding van de overdracht van diverse nieuwe taken aan het FWO en de eerdere beslissingen om de Herculesstichting en het IWT te ontbinden, initieert voorliggend ontwerpbesluit verschillende legislatieve aanpassingen aan drie eerdere besluiten van de Vlaamse Regering, m.n.:

- wijzigingen aan het besluit van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek;
- wijzigingen aan besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen;
- opheffing van het besluit van 26 oktober 2007 betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen.

De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op (i) de hervormingen van de steunprogramma's voor mandaten en projecten inzake fundamenteel onderzoek en doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek en (ii) de financiering van middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur.

Wijzigingen aan het besluit van 29 mei 2009 (SBO-besluit)

Vooreerst vindt de SERV het positief dat de Vlaamse Regering de evaluatieprocedures voor de toekenning van middelen aan mandaten en projecten grondig heeft aangepakt en verbeterd alsook dat de overeenkomstige procedures voor projecten strategisch basisonderzoek hiermee worden gealigneerd. Het is immers essentieel dat evaluatieprocedures transparant, onpartijdig en efficiënt verlopen en ook zo worden geconcipeerd. Een stroomlijning van de procedures en modaliteiten van de verschillende financieringskanalen zal daar ongetwijfeld toe bijdragen en zal het ook voor onderzoekers/aanvragers aantrekkelijker en gemakkelijker maken om een dossier bij het FWO in te dienen, met mogelijks gunstige effecten op de slaagpercentages. Ook de significante en recurrente budgetverhoging anno 2017 (€ 30 mln.) kan hiertoe bijdragen en de aanvraagdruk verder verlagen.

De SERV wenst het belang te beklemtonen van de lange termijn toepasbaarheid van de onderzoeksprojecten van strategisch basisonderzoek (zoals bepaald in art. 2, lid 2 van het SBO-besluit). De economische en maatschappelijke toepasbaarheid van de onderzoeksresultaten was in het verleden een cruciaal beoordelingsaspect. De SERV rekent erop dat het FWO in de evaluatie en selectie van projectvoorstellen die toepasbaarheid ook in de toekomst voorop blijft stellen.

De SERV pleit verder voor een zo snel mogelijke inwerkingtreding van de vernieuwde, gealigneerde evaluatieprocedures, en dit met het oog op het bieden van maximale duidelijkheid en rechtszekerheid voor de huidige en toekomstige aanvragers. De raad stelt daarbij de vraag of deze vernieuwde aanpak al kan worden gevolgd bij de oproepen die nog in de loop van 2018 zullen worden open gesteld.

De nota aan de Vlaamse Regering meldt dat artikel 3 van het voorliggende ontwerpbesluit, waarbij het artikel 3 van het besluit van 29 mei 2009 wordt aangepast, leidt tot de afschaffing van de vereiste van het behalen van de graad van onderscheiding. Deze voorwaarde is echter opgenomen in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 en blijft ongewijzigd door het voorliggende ontwerpbesluit. Indien de Vlaamse Regering deze strategie wenst aan te houden, moet artikel 5 dus worden aangepast. De SERV vraagt zich wel af of deze keuze niet conflicteert met de ambitie van het FWO om in te zetten op excellentie als primaire driver bij het toekennen van middelen aan academische onderzoekers. De graad die een aanvrager heeft behaald zou door deze wijziging namelijk enkel onrechtstreeks een rol blijven spelen bij de selectie.

Wijzigingen aan het besluit van 10 november 2011 (FWO-besluit)

Het voorliggend ontwerpbesluit wijzigt artikel 5 van het FWO-besluit door het niet langer specificeren van het aantal buitenlandse experts waaraan advies wordt gevraagd. Het gewijzigde artikel 5 stelt dus dat *“de steun wordt toegekend na advies van expertpanels. Het FWO legt projecten die als interdisciplinair worden beschouwd voor aan een interdisciplinair panel. Bovendien wordt advies gevraagd van buitenlandse experts die geen lid zijn van een expertpanel of van de Raad van Bestuur van het FWO, en die geen lopend onderzoek verrichten met de betrokken onderzoeksploeg.”*

Het is voor de SERV niet geheel duidelijk of het advies van buitenlandse experts bij elk project gevraagd zal worden, dan wel enkel bij interdisciplinaire projecten. Aanvullend kan men zich de vraag stellen of voorliggende wijziging impliceert dat het FWO in de praktijk zal streven of evolueren naar het vragen van het advies van (slechts) één internationale expert. In deze optiek ontbreekt de motivatie van deze schrapping in de nota aan de Vlaamse Regering.

De SERV steunt de aanpak om aan de hand van art. 21 van voorliggend ontwerpbesluit de voormalige aparte wettelijke basis voor steun aan de financiering van middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen (cf. Herculesbesluit) te integreren in een coherent en overkoepelend gewijzigd financieringsbesluit van het FWO.

Wat betreft de financiering van middelzware onderzoeksinfrastructuur en de verdeling van het jaarlijkse bedrag over de associaties, stelt de SERV zich wel vragen bij het (blijvend) hanteren van de vooraf bepaalde en vastliggende Hercules-verdeelsleutels. Vanuit efficiëntie- en effectiviteitsoverwegingen ten aanzien van de besteding van publieke middelen, lijkt een

verdeling op basis van reële financiële en wetenschappelijke behoeften (zoals gehanteerd bij de selectie van zware onderzoeksinfrastructuur) te verkiezen. De bestaande aanpak beperkt bovendien de rol van het FWO in de selectieprocedure en legt het zwaartepunt bij de associaties zelf. Naar beeldvorming toe kan dit negatieve effecten hebben wat betreft de transparantie en objectiviteit in het selectieproces. Een ruimere (toezichts)rol voor de raad van bestuur van het FWO, die verder gaat dan de huidige ex-post bevestiging van de beslissingen op niveau van de associaties, biedt daarop een mogelijk antwoord.

Artikel 21 van het ontwerpbesluit voegt onder andere een artikel 25, lid 5 toe aan het besluit betreffende de financiering door het FWO en regelt daarmee de samenstelling van de commissie *invest*. Wat de samenstelling van die commissie betreft, worden leden van de raad van bestuur en medewerkers van het FWO uitgesloten, ongetwijfeld om belangenvermenging te vermijden en onafhankelijkheid van de beslissingsprocedures te garanderen. Vanuit diezelfde bekommernissen, zou de Vlaamse Regering ook kunnen overwegen om personeelsleden van potentiële aanvragers van zware infrastructuurinvesteringen uit te sluiten als leden van deze commissie.

De nota aan de Vlaamse Regering verwijst bij de bespreking van artikel 21 en 27 van dit ontwerpbesluit naar een artikel 33. Voor de SERV is het niet duidelijk naar welk artikel 33 wordt verwezen aangezien de regelgeving m.b.t. middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur geregeld wordt in het nieuwe art. 25/1 tot art. 25/15.

Art. 23 van voorliggend ontwerpbesluit bepaalt dat de voorzitter of ondervoorzitter van een expertpanel en de meerderheid van de experts geen Vlaamse affiliatie mogen hebben alsook dat de panelleden geen aanvragen van financiering mogen indienen die beoordeeld worden door het expertpanel waarin ze zelf zitting hebben. De SERV juicht deze bijzonder waardevolle en constructieve aanvulling op de bestaande regeling toe omdat ze garanties biedt voor een onafhankelijk en onpartijdig evaluatie- en selectieproces en zo de *good governance* binnen het FWO bevordert. Gelijkaardige voorwaarden van onpartijdigheid en niet-betrokkenheid bij aanvragen die voor evaluatie of selectie voorliggen, zouden ook opgelegd moeten worden aan leden van commissies die oordelen over de projecten van strategisch basisonderzoek. Tot slot pleit de SERV ook wat betreft de aanpassing van de samenstelling van expertpanels, voor een zo snel mogelijke implementatie van de nieuwe regelgeving.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter